

POLITICA BRITANICĂ DE MEDIU POST-BREXIT: PUTEM VORBI DESPRE DE-EUROPENIZARE?

Anca Livia Pop (Mogoșan)**

Abstract: *The UK joined European Union in 1973 and soon gained the reputation of being one of the most euro-sceptic member states. In 2016, the British people voted in a referendum to leave the EU. What are the implications of Brexit at the national environmental law level is the question for which we will seek an answer in this article. Why Environmental Law? First, because EU membership has had a fundamental impact on environmental legislation in the UK, all academic researchers and papers concluded that British environmental law has been europeanised. Environmental policy-making in UK has been profoundly shaped by processes of Europeanisation, almost 80% of the legislation was created at the European level and transposed afterwards at the national level. Second, there is great support for maintaining the high environmental standards and principles and there are voices that expressed their concern over the possibility of lowering the standards in absence of European Commission*

* Această lucrare a beneficiat de sprijinul financiar prin proiectul „Cercetare doctorală și postdoctorală de calitate, inovativă și relevantă pentru piața muncii”: POCU/380/6/13/124146, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014–2020.

** Cercetător postdoctoral, Universitatea Babeș- Bolyai Cluj-Napoca; email: ancamogosan@gmail.com.

Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca. Series Historica, LXI, 2022, Supliment, 1. Identitate și diversitate în Europa. Istorie, societate, relații internaționale. Lucrările conferinței internaționale, Oradea, 22-27 martie 2022, p. 479-488

and European Court of Justice's surveillance. Third, the future trade relationship between UK and EU is very important for both parties, but this relationship cannot exist in the absence of environmental standards. The UK-EU Trade and Cooperation Agreement (contains a range of commitments on climate change and environmental protection) and The Environmental Bill 2020, that created the Office of Environmental Protection (OEP) (which will perform its own independent investigations and enforce environmental law) will be analyzed in order to assess if there is a process of de-europeanisation ongoing at the British environmental policy, politics and polity level. De-europeanisation will be the theoretical concept used as an analytical instrument to see the development of UK Environmental Policy post-Brexit.

Keywords: Europeanisation, Brexit, Environmental Policy, De-europeanisation, environmental standards.

Introducere și argument

În 2016, Regatul Unit a votat prin intermediul unui referendum să se retragă din Uniunea Europeană, iar la 1 Ianuarie 2021 a părăsit oficial UE. Politica de mediu nu a avut un rol semnificativ în perioada campaniei pentru referendum, însă aceasta a devenit un obiectiv major în perioada de punere în aplicare a *Brexit*-ului. Prin prezenta analiză, se va încerca identificarea factorilor care au dus la creșterea importanței politicii de mediu post-*Brexit* și acțiunile întreprinse de autoritățile britanice pentru a menține standardele înalte și *Green Brexit*-ul promis.

Prin intermediul acestui studiu ne propunem să analizăm starea actuală a politicii de mediu britanice și să vedem dacă va exista un proces de de-europenizare a acesteia post-*Brexit*. Această cercetare se bazează pe o revizuire a surselor documentare primare și secundare: documente ale UE, publicații ale guvernului englez, precum și publicații ale diverselor organizații non-guvernamentale și parteneri sociali (Greener UK, Brexit&Environment), literatura academică existentă cu privire la europenizare/ de-europenizare, politica de mediu și impactul *Brexit*. Cercetarea începe cu o scurtă prezentare a efectelor europenizării la nivelul politicii de mediu britanice înainte de retragerea din UE. Ulterior se va încerca să se determine dacă la nivelul acestei politici se derulează un proces de dezmembrare sau de-europenizare. Conceptul de de-europenizare va fi utilizat ca un instrument analitic principal cu scopul de a contura traiectoria viitoare a politicii de mediu britanice. O analiză generală și o evaluare inițială a efectelor *Brexit*-ului la nivelul conținutului politicii, a proceselor politice și a structurilor implicate în crearea și dezvoltarea politicii de mediu (DEFRA, OEP), reprezintă obiectivul principal al acestui articol.

Încă de la începutul acestui demers putem observa o dificultate în a stabili acest fapt datorită lipsei de rapoarte credibile cu privire la politica de mediu și datorită lipsei unei instituții care să supravegheze și să cumuleze gradul de respectare al standardelor de mediu post-*Brexit*. În perioada apartenenței la UE, pentru fiecare stat membru se realizau rapoarte anuale cu privire la stadiul de implementare și punere în aplicare a politicilor europene și urmărirea gradului de europenizare al legislației naționale era facilitată prin accesul la aceste rapoarte (care erau publice). Incertitudinea situației actuale se poate datora și perioadei de tranziție, rescrierii de legislație și creării de instituții care să monitorizeze și să emită documente cu privire la respectarea normelor de mediu.

Fără îndoială, pentru ca de-europenizarea să aibă loc, este necesar ca o formă de europenizare să fi existat în prealabil. Prin urmare, punctul de plecare în cercetarea acestui proces este stabilirea gradului de europenizare dintr-un anumit domeniu. Astfel realizările de bază anterioare ale europenizării devin un punct de reper important în evaluarea procesului de de-europenizare. Mai mult de atât, observația de la care pornim în acest demers este că europenizarea nu este un proces unidirecțional, care să se deruleze numai înainte, ci este foarte posibil să se deruleze și înapoi în prezența anumitor factori care să favorizeze acest lucru.

Gradul de noutate al acestui demers constă în utilizarea conceptului de de-europenizare pentru a stabili dacă la nivelul politicii de mediu britanice există un proces reversibil al europenizării. Deși conceptul de de-europenizare începe să fie tot mai prezent în programul conferințelor academice, cercetătorii au întârziat să acorde timp și resurse acestui subiect, rămânând insuficient explorat. Cu toate acestea, de-europenizarea oferă un cadru conceptual important pentru a analiza maniera în care un stat, prin intermediu unei politici se depărtează de la viziunea și proiectul comun european, încercând să își urmărească propriul interes și să modifice legislația europeană implementată deja. Pe baza analizei specifice de-europenizării se pot identifica anumite modele, mecanisme, factori care influențează acest proces, de aceea scopul acestui articol este să deschidă și să stimuleze discuții și cercetări viitoare, raportate la alte politici și de ce nu, chiar și la alte state.

Europenizarea politicii de mediu britanice

Marea Britanie a reușit să opereze foarte bine în interiorul Uniunii Europene: participând la majoritatea proceselor de elaborare a deciziilor și deținând un raport bun în ceea ce privește transpunerea și punerea în aplicare a legislației Uniunii Europene. Nu întotdeauna normele create și stabilite la nivel european au fost transpuse și implementate la nivel național cu ușurință, eticheta

The dirty Man of Europe, atribuită Marii Britanii pe măsură ce legislația de mediu a fost creată, dovedind acest lucru. Cu toate acestea, cerințele Comisiei Europene au produs schimbări la nivelul administrațiilor britanice și europenizarea a avut efecte specifice, atât la nivelul instituțiilor, cât și la nivelul politicilor și al proceselor politice naționale.

Referitor la politica de mediu, este universal acceptată ideea conform căreia aceasta a fost profund influențată de apartenența la UE. Presiunile generate de UE au destabilizat atât paradigmele fundamentale care au stat la baza politicii de mediu britanice, cât și instrumentele utilizate pentru atingerea obiectivelor politice. Pe deasupra, UE a introdus standarde stricte, mai înalte decât ar fi fost necesar, a introdus un cadru mai explicit și transparent al politicii de mediu și a introdus noi principii și instrumente politice. Literatura de specialitate din domeniul europenizării a scos în evidență și faptul că UE a contribuit la dezvoltarea stilului de elaborare a politicii de mediu britanice, făcând această politică mai prezentă la nivelul guvernului britanic, mai deschisă și mai anticipativă.¹ Se poate afirma astfel că politica de mediu britanică a fost europenizată atât în ceea ce privește conținutul politicii, trecând de la modelul reactiv la cel proactiv, iar ca modalitate de rezolvare a problemelor, trecând de la modelul de rezolvare al efectelor la cel de identificare și diminuare al surselor. Mai mult de atât, instrumentele politice de procedură au suferit modificări datorită modelului participativ adoptat, bazat pe inițiativă.

Europenizarea a furnizat politicii britanice de mediu o disciplină puternică, a plasat-o mai aproape de integrarea europeană, a ridicat standardele naționale de mediu, și a făcut ca sistemul de luare a deciziilor din acest domeniu să devină mai transparent. Procesul de europenizare a stimulat îmbunătățiri la nivelul protecției mediului iar pe de altă parte, a oprit guvernul britanic să ia decizii sub presiunea intereselor economice, fie ele industriale sau legate de producția agricolă.²

În comparație cu alte state membre europene, Marea Britanie nu a fost adusă de foarte multe ori în fața Curții Europene de Justiție, însă problemele de punere în aplicare a legislației de mediu au fost motivele principale pentru care acest lucru a avut loc. Mai mult de atât, în vreme ce Marea Britanie a câștigat multe dintre cazurile pentru care a fost adusă în fața Curții Europene de Justiție, în cazurile în care problemele de mediu au reprezentat motivul principal, Marea Britanie a pierdut 21 din 25 de cazuri din anul 2003. Se poate

¹ Andrew Jordan, *The United Kingdom – From policy „taking” to policy „shaping”*, în Andrew Jordan, Duncan Liefferink (eds.), *Environmental Policy in Europe – The Europeanization of national environmental policy*, London, Routledge, 2004, pp. 188–204.

² Andrew Jordan, *The Environmental Case for Europe: Britain`s European Environmental Policy*, <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/80244/1/513782648.pdf>, accesat la data de 18.08.2020.

concluziona astfel că prin activitatea CEJ, s-a securizat implementarea corectă a directivelor europene de mediu la nivelul Marii Britanii. De aici a apărut și dezbateră cu privire la ceea ce se va întâmpla cu această politică post-*Brexit*, în lipsa unor organe sau instituții abilitate, care să asigure și să sancționeze problemele de mediu.

De-europenizarea: definirea conceptului

Conceptul de de-europenizare echivalează cu dezmembrarea politicii Uniunii Europene la nivel intern, iar dezmembrarea poate fi înțeleasă ca fiind tăierea, diminuarea sau chiar eliminarea politicii europene existente. Paul Copeland sugerează că o componentă analitică cheie a de-europenizării este că aceasta este intenționată, cu scopul specific de a inversa procesul de europenizare și de a preveni încărcarea și descărcarea viitoare în procesul de guvernare. În mod semnificativ, Copeland distinge procesul de de-europenizare de cel de dezangajare. El consideră dezangajarea ca existând în situația în care un stat se retrage de la europenizarea activă, însă își menține procesele și structurile interne afectate de europenizare, dar fără a căuta să le adapteze în continuare la influența UE. În viziunea sa, de-europenizarea are loc atunci când procesul de dezangajare este însoțit de decizia intenționată a unui guvern național de a inversa impactul europenizării.³

Același autor identifică doi factori care influențează modelarea nivelului și amplitudinii de-europenizării. Primul se referă la gradul în care politica este centralizată. Dacă politica este creată și dezvoltată la nivelul guvernului central, automat vor exista mai puțini jucători cu capacitatea de veto și conținutul politicii poate deveni mai ușor reversibil. Al doilea se referă la suportul opiniei publice. Acolo unde spijinul public este ridicat, procesul de de-europenizare poate fi mai greu de realizat. Așa cum se va demonstra pe parcursul acestei lucrări, politica britanică de mediu este influențată puternic de condițiile menționate mai sus deoarece aceasta este descentralizată iar opinia publică a susținut menținerea standardelor ridicate de mediu stabilite la nivelul UE. Tocmai de aceea, în perioada actuală am asistat la o politizare puternică a problemelor de mediu, favorizată de *Brexit*.

În concepția lui Patrick Muller, Karolina Pomorska și Ben Tonra, de-europenizarea se referă la situația în care statele membre se retrag de la înțelegerile, rolurile și prioritățile europene comune, stabilite anterior și care au fost puse în aplicare la nivel național prin procesul de europenizare. Mai mult

³ Paul Copeland, *Europeanization and de-Europeanization in UK Employment Policy: Changing Governments and Shifting Agendas*, „Public Administration”, Vol. 94, 2016, No. 4, pp. 1124–1139.

de atât, ei consideră repudierea de la normele europene fundamentale ca fiind un alt mecanism de de-europenizare, și consideră că aceasta implică o regresie de la angajamentul normelor procedurale și substanțiale bine definite ale UE.⁴

Consecințele *Brexit*-ului asupra politicii de mediu britanice

Odată cu *Brexit*, s-au semnalat și ridicat multe întrebări cu privire la viitorul politicii de mediu britanice și a existat o îngrijorare reală cu privire la dezvoltarea regulilor și standardelor de mediu la nivelul Regatului Unit, în lipsa structurilor de experți și instituții ale Uniunii Europene. Una din îngrijorările majore a fost legată de slăbirea standardelor de mediu odată cu retragerea din Uniunea Europeană și lipsa unor instituții precum Comisia Europeană și Curtea Europeană de Justiție care să supervizeze punerea în aplicare a legislației de mediu și respectarea standardelor.

În vara anului 2017, Michael Gove a promis britanicilor un *Green Brexit* iar ca răspuns la îngrijorarea acestora legată de lipsa instituțiilor care să analizeze punerea în aplicare a legislației și respectarea standardelor de mediu, acesta a confirmat că retragerea din UE reprezintă o oportunitate de a crea instituții noi, înafara UE, care să fie mai eficiente, mai riguroase și mai receptive și care să aibă mecanisme de a monitoriza și a trage la răspundere indivizii și organizațiile pentru nerespectarea standardelor de mediu.⁵ Michael Gove este un politician care și-a propus să demonstreze că și după *Brexit*, Marea Britanie poate să continue să fie o țară progresistă din punct de vedere ecologic. În manifestul din 2019, conservatorii au promis că Regatul Unit va deveni un lider global în ceea ce privește mediul și s-au angajat să nu slăbească standardele de mediu după *Brexit*. La rândul ei, Theresa May a asigurat populația că vor fi adoptate standarde obligatorii din punct de vedere juridic pentru a reduce la zero emisiile de gaze cu efect de seră până în 2050.⁶

O analiză guvernamentală a impactului anticipat al *Brexit*-ului asupra activității departamentale a constatat că Departamentul pentru Mediu, Alimentație și Afaceri Rurale (DEFRA) va fi al doilea cel mai afectat departament

⁴ Patrick Muller, Karolina Pomorska, Ben Tonra, *The Domestic Challenge to EU Foreign Policy – Making: From Europeanization to de-Europeanization?*, „Journal of European Integration”, Vol. 43, 2021, No. 5, pp. 519–534.

⁵ Michael Gove Speech, „The Unfrozen Moment – Delivering A Green Brexit”, 21 Iulie 2017, disponibil la <https://www.gov.uk/government/speeches/the-unfrozen-moment-delivering-a-green-brexit>, accesat la data de 12.12.2021.

⁶ Charlotte Burns, Andy Jordan, *Environmental Regulation in the Post-Brexit Era*, 23 Martie 2021, disponibil la <https://www.brexitenvironment.co.uk/2021/03/23/environmental-regulation-post-brexit/>, accesat la data de 20.01.2022.

de *Brexit*, deoarece peste 80% din activitatea sa se afla în strânsă legătură cu activitatea UE. În acest context, au avut loc o serie de schimbări în structura și activitatea DEFRA. Astfel, în Octombrie 2019, această instituție avea cu 75% mai mulți funcționari publici (aprox. 1700 persoane în plus) față de momentul când a avut loc referendumul. A fost cea mai mare creștere din cadrul vreunui departament britanic și a avut loc pe fondul unei lipse de personal acute a acestei instituții în momentul retragerii apartenenței la UE. Cu toate că o mare parte a oamenilor angajați dețineau cunoștințe vaste și expertiză în domeniul protecției mediului, erau și persoane nepregătite, care au fost nevoite să învețe în acel moment despre legislația europeană de mediu, transpunere la nivel național, reguli și standarde. În acest context, DEFRA a început un dialog cu organizațiile care aveau ca domeniu de activitate protecția mediului, și a început să apeleze la expertiza și cunoștințele lor.

Dezvoltarea politicii de mediu post-Brexit

În perioada actuală se poate concluziona faptul că *Brexit* a schimbat modalitatea de formare a legislației de mediu la nivelul Marii Britanii. Dacă anterior, 80% din legislație provenea de la nivelul UE, ulterior DEFRA a fost nevoită să rescrie aceste legi pentru a le introduce în statutul Regatului Unit, majoritatea prin intermediul „instrumentelor statutare”. Acestea sunt documente elaborate de un departament guvernamental pentru a aduce modificări unei legi și sunt publicate împreună cu o expunere a motivelor pentru care este necesară modificarea.⁷ Coaliția Greener UK, a analizat peste o sută de instrumente statutare în ultimii trei ani și a constatat câteva tendințe îngrijorătoare: miniștri care își acordă puteri mai mari, progresele fiind monitorizate inadecvat și riscurile ca elementele științifice să fie excluse din procesul de elaborare al politicii de mediu.

Odată cu publicarea *25 Year Plan* și lansarea de către DEFRA a *Consultation and Environmental Principles and Governance after EU Exit (EPG Consultation)* organizațiile non-guvernamentale au început să joace un rol important în luarea deciziilor de mediu. De altfel, cele două acțiuni menționate mai sus, au fost create prin implicarea și expertiza acestor organizații. Prin intermediul *25 Year Plan*, s-a reiterat ideea conform căreia guvernul va derula (începând cu anul 2018) mai multe consultări cu scopul de a crea un organism nou, internațional, independent care să devină o voce puternică în promovarea și păstrarea standardelor de mediu odată cu retragerea din UE.

⁷ Agathe de Canson, *How post-Brexit law making is jeopardising the environment*, „Inside Track”, 15 April 2021, disponibil la <https://greenallianceblog.org.uk/2021/04/15/how-post-brexit-law-making-is-jeopardising-the-environment/>, accesat la data de 20.01.2022.

Feedback-ul organizațiilor cu privire la *25 Year Plan*, a avut și două critici mai serioase, prima dintre acestea fiind faptul că obiectivele setate prin intermediul acestui plan nu depășesc și nici măcar nu mențin standardele impuse de UE iar cea de a doua se referă la inexistența unor obligații legale din partea guvernului cu privire la respectarea standardelor și regulilor de mediu.

The Environment Bill a fost publicată în data de 30 Ianuarie 2020, suferind foarte puține schimbări față de varianta publicată în 2019. Au fost nevoie de doi ani de negociere pentru ca acest document să fie adoptat și să primească Consimțământul Regal. Grupurile verzi au identificat adoptarea sa ca fiind o „piatră de hotar” și au continuat să facă presiuni pentru dezvoltarea unor prevederi mai stricte și mai puternice. Mai mult de atât, grupurile verzi au solicitat guvernului să privească adoptarea proiectului de lege mai degrabă ca un punct de plecare și nu ca o destinație finală. Aceste grupuri au sesizat oportunitatea de putere datorită expertizei pe care o dețin și au încercat să influențeze maniera în care politica de mediu britanică urma să fie organizată și legiferată post-*Brexit*.

În timpul negocierilor pentru *Brexit*, problematica mediului și a politicii climate, a creat multe controverse între Regatul Unit și UE. Inițial aceasta din urmă a solicitat o aliniere dinamică, ceea ce ar fi presupus ca UK să continue să respecte normele UE și să țină pasul cu evoluțiile acestora și după realizarea *Brexit*-ului. În cele din urmă, această idee a fost respinsă și au fost adoptate niște prevederi complexe pentru menținerea unei concurențe echitabile (*level playing field*). Acordul de Comerț și Cooperare, care stabilește cadrul pentru relațiile comerciale dintre UE și Regatul Unit, a fost realizat la 24 Decembrie 2020, cu doar câteva zile înainte de încheierea procesului de tranziție. Așa cum s-a menționat deja mai sus, un element cheie al negocierilor a fost așa numita „concuranță echitabilă”, ce însumează regulile de concurență loială menite să sprijine acordul comercial.

The Environment Bill din 2020 a dus la crearea Oficiului pentru Protecția Mediului (*Office of Environmental Protection OEP*), ce urma să devină un organ de supraveghere independent, menit să tragă la răspundere guvernul cu privire la nerespectarea legislației de mediu, inclusiv prin intermediul instanțelor naționale. OEP va avea puterea de a conduce investigații independente și de a aplica legea mediului, iar atunci când situația o va cere, va avea capacitatea de a aduce guvernul sau alte instituții publice responsabile în fața instanței. Crearea OEP a venit ca un răspuns al autorităților britanice la îngrijorarea manifestată tot mai des în spațiul public, a slăbirii standardelor de mediu la nivel național ca urmare a retragerii de la apartenența UE și a lipsei instituțiilor europene care să supervizeze punerea în aplicare a legislației de mediu.

Irlanda de Nord a convenit că această instituție va acoperi și chestiunile deconcentrate de la nivelul țării lor. Scoția a propus un organ propriu de

supraveghere: *Environmental Standards Scotland*. Țara Galilor deține un cadru diferit de guvernare pentru problemele de mediu, bazat pe Legea *Well-Being of Future Generations Wales Act*, alegerile din Mai 2021 fiind punctul de cotitură pentru stabilirea dezvoltării politicii de mediu în viitor.⁸

Așa cum se poate observa din afirmațiile de mai sus, dezbaterile asupra guvernării de mediu reprezintă o provocare în plus pentru guvernul Regatului Unit deoarece mediul este o politică descentralizată. În perioada apartenenței la UE, toate părțile Regatului Unit au fost obligate să se alieze legislației europene, să respecte normele, regulile și standardele impuse la nivel european. În urma *Brexit-ului*, guvernul Scoției și-a manifestat dorința de a continua să rămână aliniată la legislația UE și a optat pentru alinierea dinamică, în ciuda dorinței guvernului englez de a prelua controlul dezvoltării legislației de mediu. Acesta din urmă a afirmat în mod clar că nu intenționează să se alinieze la politica UE privind mediul iar guvernul galez și-a exprimat dorința de a păstra normele și standardele europene. Poziția Irlandei de Nord este mai complicată datorită graniței terestre cu Irlanda și datorită Protocolului semnat în cadrul *EU Withdrawal Treaty*. În conformitate cu protocolul, Irlanda de Nord va fi supusă normelor UE, care acoperă bunurile manufacturate și industriale.

Viziunea post-*Brexit* asupra mediului a fost puternic influențată de: importanța acordată de către alegători acestui domeniu înainte de alegerile din 2019; creșterea importanței problemelor de mediu și ajungerea acestora în topul agendei politice; susținerea opiniei publice cu privire la menținerea regulilor și a standardelor europene ridicate de mediu; schimbările survenite la nivelul oportunităților de putere datorită nevoii mari de expertiză și incapacității instituțiilor precum DEFRA să întocmească planuri sustenabile de mediu. *Brexit*-ul a adus nevoia de expertiză în centrul puterii, atât guvernul cât și parlamentul britanic, fiind foarte receptivi și solicitând grupurilor de interese și organizațiilor non-guvernamentale ajutorul în a rescrie legile privind protecția mediului.⁹

O serie de cercetători au concluzionat în ceea ce privește *Brexit*-ul și capacitatea acestuia de a de-europeniza politica privind mediul la nivelul Regatului Unit, că pe termen scurt nu va exista un impact imediat, însă pe termen lung, perspectiva stagnerii politicii de mediu britanice este tot mai reală.¹⁰ Dacă va exista un proces

⁸ Colin T. Reid, *Mapping post-Brexit environmental law*, *ERA Forum*, 17 September 2020, pp. 655–665, disponibil la <https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-020-00627-5>, accesat la data de 12.12.2021.

⁹ Carolyn Abbot, Maria Lee, *Environmental Groups and Legal Expertise: Shaping the Brexit process*, London, UCL Press, 2021, pp.75–76.

¹⁰ Charlotte Burns, Viviane Gravey, Andrew Jordan, Anthony Zito, *De-Europeanising or disengaging? EU environmental policy and Brexit*, „*Environmental Politics*”, Vol. 28, 2019, No. 2, pp. 271–292.

de de-europenizare, cu siguranța acesta nu va fi unul rapid. Probabil și modelele de de-europenizare vor fi distincte așa cum europenizarea a avut și ea mai multe fațete, existând domenii unde s-a realizat mai ușor și domenii ale aceleiași politici unde s-a realizat mai greu sau nu s-a realizat deloc. Lipsa instituțiilor naționale cu expertiză sau cu o capacitate administrativă redusă față de cele de la nivel european, împreună cu activitatea intensă a grupurilor de interese, precum și a organizațiilor non-guvernamentale care au devenit vocale cu privire la păstrarea standardelor europene și după *Brexit*, nevoia de a face comerț cu statele membre ale UE și necesitatea ca produsele să aibă aceleași standarde, suportul opiniei publice și politizarea problemelor de mediu, reprezintă câțiva factori importanți care susțin ideea că un proces de de-europenizare pe probleme de mediu e puțin probabil să aibă loc în perioada imediat următoare. Cu toate acestea, există voci care ridică problema stagnerii politicii de mediu britanice în comparație cu cea de la nivel european și este interesant de urmărit cum va evolua această politică și care sunt condițiile care vor influența dezvoltarea acesteia.

Concluzie

Brexit-ul a destabilizat profund sectorul politicii de mediu din Regatul Unit și a introdus un nivel ridicat de incertitudine cu privire la scopul și direcția viitoare a obiectivelor politicii de mediu. Perspectiva unei divergențe tot mai mari între națiunile deconcentrate ale Regatului Unit, pericolul unei dereglementări și al slăbirii politicii, concurența sporită dintre partidele britanice în ceea ce privește obiectivele de mediu, reprezintă doar câteva din problemele actuale ale acestei politici. Cu toate acestea, este puțin probabil să existe în acest moment un proces de de-europenizare a politicii de mediu dacă ținem seama de investițiile ridicate în tehnologie în conformitate cu legislația europeană, de presiunea grupurilor de mediu și nu în ultimul rând datorită opiniei publice, care susține proiectele de mediu și standarde mai ridicate în ceea ce privește calitatea apei, aerului, sau biodiversitatea.